N:o 2

d. 17 Januari 1880.

SVENSK MUSIKTIDNING.

I hvarje nummer ett à två nya och företrädesvis lätta musikstycken för piano eller sång.

Utgifvare: ALFRED LUNDGREN.

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG 1880.

Porträtt i hvart eller hvartannat nummer.

Innehåll: Anmälan. — Richard Wagner (med porträtt). — Om vilkoren för blomstringen af vår nationella tonkonst II. — Punktlighet framför allt. — Musik och Teater. — Anekdot. — Från utlandet. — Musik för piano: Ur Resan till China. — Musikalisk humoresk. — Resignation, poem af J. L. — En "Impressarie" — m. m.

ANMÄLAN.

Hvem är ej, eller vill icke vara musikvän? Hvem är väl som icke, om äfven på sitt särskilda sätt känner sig tilltalas och njuta af ett vackert musikstycke? I hvarje bildadt hem är tonkonsten gerna representerad, talrika sång- och musiksällskaper existera inom landet; — Staten underhåller en musikalisk akademi; vid de fleste af våra öfrige läroverk, högre som lägre, öfvas sång eller instrumentalmusik, ofta under ledning af serskildt härför afsedde lärare; vid teatern såväl som kyrkan innehar musiken ett aktningsbjudande rum. I alla lifvets förhållanden, glada som sorgliga, har tonernas vältaliga språk alltid en passande tanke att säga oss: sjelfva glädjen får färg, modet stegras, andakten höjes, sorgen veknar och mildras. De gamle nordbor hyste, i likhet med många andra folkslag, den öfvertygelsen att musiken vore en omedelbar skänk af gudarne. Och äro icke vi dessutom ett folk, som medvetsfullt går att fylla vår länk i utvecklingens stora kedja. Detta allt har manat oss att söka upprätta ett organ för tonkonsten, dess idkare och vänner.

Necken vill framförallt blifva en tidning för hemmet, äfven om en och annan uppsats kommer att afse tonkonstens allmänna förhållanden. För öfrigt torde vi få hänvisa till förra numrets utförligare anmälan.

Prenumeration kan ske å alla postkontor, hos tidningens kommissionärer samt i de flesta boklådor.

Prenumerationspris: helt år: 5 kronor; 3 qvartal: 4 kr; halft år: 3 kr.; ett qvartal: 1 kr. 50 öre, postarvodet inberäknadt.

REDAKTIONEN.

RICHARD WAGNER.

RICHARD WAGNER.

Titanen, den djerfve himmelsstormaren, vår tids heros, den samtidigt förgudade och förkättrade, beundrade och beledde; han, med sitt egendomligt utrustade skaplynne, sin obändiga viljekraft, sina exentriska öfverdrifter och nivellerande tendenser — sina öfverflyglande talanger, ej mindre som tonkonstnär än som skald: med ett ord »framtidsmusikens» berömde och tadlade hjelte — se här hans skarpa drag!

Wagner föddes i Leipzig den 22 Maj 1813. Vi förbigå hans mellan musikaliskt och filosofiskt studium delade ungdomstid, samt anknyta vår skildring vid den tidpunkt, då han återfinnes i Riga som orkesterdirigent. Från denna stad reste han, under stormar och ofärder, öfver London till

Paris, hvarest han under mångahanda sorger och försakelser år 1841 fullbordade *Rienzi* och *Den flygande Holländaren*. Återvänd till hemlandet lyckades han år 1842 få *Rienzi* uppförd i Dresden och dersammastädes *Tannhäuser* år 1846. Med anledning af delaktighet i dresdener majupproret år 1849 måste han fly till Zürich, samt fulländade i Schweitz *Lohengrin* och texten samt en del af musiken till *Nibelungen*. Sedan han efter år 1858 uppehållit sig i åtskilliga länder samt år 1861 i Paris upplefvat sitt ryktbara Tannhäusernederlag *) trädde han i närmare förbindelse med den unge konungen af Bayern, Ludvig II, och lefde länge i München, hvarest, likasom förut i Weimar, hans nya operor hädanefter först kommo till uppförande: *Tristan och Isolde* 1865, *die Meistersinger von Nürnberg*, 1868, *Reingold* 1869 och *Walkür* 1870.

För att vinna ytterligare fast mark åt det honom föresväfvande konstidealet, uppgjorde han med sina vänner planen att bringa till stånd en teater enkom byggd och inrättad för uppförandet af hans verk! i flera städer bildades i och för denna sak wagnerföreningar; Bayreuth valdes som lämpligaste ort; grundstensläggningen firades i Maj 1872; representationerne kommo till stånd i Aug. 1876.

Lohengrin och *Tannhäuser* funno inom kort väg till nästan alla tyska skådebanor. Frågan om värdet af denna egendomliga musik upprörde konstvännernas sinnen på det häftigaste och delade en längre tid det musikaliska Tyskland i tvenne fiendtliga läger. En mängd inre och yttre omständigheter samverkade ock för att skjuta wagnerfrågan i förgrunden. Tyska operan hade, utarmad och torftig, upplöst sig i fruktlösa försök; uppenbarligen måste då denna, mot fasta, bestämda mål rigtade konstnärsnatur, utöfva ett mäktigt inflytande — ej minst genom de större mera djupgående ämnen han företog sig till behandling. Sjelf sökte han att i sina libretton med beslutsam reform tränga framåt. Huruvida han alltid lyckades i valet äro meningarne delade; dock bör han ej förnekas förtjensten att hafva uppväckt den beqvämliga alldagligheten utur dess slummer.

*) Rörande detta äfventyr innehåller Berliozs' nyligen utgifna brefvexling åtskilligt pikant; han skrifver egenhändigt, före representation: »Vår musikverld är högst upprörd öfver den skandal som *Tannhäusers* uppförande skall förorsaka: öfverallt är man ursinnig, ministern lemnade repetitionen häromdagen högst förtretad! Kejsaren är missnöjd; och dock finnes det beundrare af öfvertygelse, till och med bland fransmännen. Wagner är tydligen galen». Och efter första föreställningen: »Du himlens Gud! en sådan representation! Sådana gapskratt! Parisaren visade sig i går i ett nytt ljus; han skrattade åt den fåniga stilen i musiken, han skrattade åt en narraktig instrumenterings galna upptåg, han skrattade åt en oboes barnsligheter; med ett ord, han tycktes förstå att det också finnes en stil i musik. Också har publiken uthvisslat all denna uselhet». Sju dagar senare skrifver han: »Andra föreställningen af Tannhäuser var ännu värre än den första. Man skrattade inte så mycket, man var ursinnig och hvisslade så mycket tygen höllo. Efter spektaklet, på sjelfva trappan behandlade man helt högt den stackars Wagner som en humbugsmakare och idiot. Pressen utdömmer pjesen enhälligt».

Den egentliga nerven hos hans talang ligger i det musikaliska situationsmåleri, som på det friaste kan utveckla sig i recitativet och i en mångfaldigt glänsande instrumentation. Här utöfvar W. sina stora och egenartade verkningar. Tendensen att förvandla hela operan i en fortlöpande, genom ett starkt och mångskiftande ackompagnemang färgad musikalisk deklamation; att deremot, så vidt möjligt, derifrån aflägsna de i sig afslutne musikaliska formerne, framqväller ur detta grunddrag af hans personligt musikaliska begåfning. W:s hela verksamhet afser teatern, hvilken han egnar en exentrisk dyrkan, och om hvars betydelse han hyser de mest högstämda åsigter. Uti hans begåfning röjer sig mera mångsidighet än djup.

W:s diktaregåfva synes hålla jemnvigten med hans musikaliska och har af mången stälts till ock med högre. Men hans hela konstnärliga verksamhet beherskas af en oemotståndlig böjelse för teoretiskt idealiserande, hvadan hans betydande skriftställaretalang blifvit för honom farlig, nästan fatal. Wagners namnkunnigaste skrifter från tidigare år äro: »die Kunst und die Revolution», »das Kunstverk der Zukunft» och »Oper und Drama». Med så mångsidiga hjelpmedel blef det W. möjligt att i stället för det konstnärliga formväsen, enligt hvilket de förnämste mästares tonverk blifvit uppbyggde, sätta en i sitt slag fulländad skematism, hvilken blott har det enda felet, att icke vara uppsprungen ur konstens natur, utan ur reflektionen. Dit höra de signaler, med hvilka W. kännetecknar operans personer, och hvilka hos honom få lof att ersätta sannt grundbetecknande musikaliskt-tematiska motiver; dit hör i all synnerhet läran om »framtidens konstverk», om den teatraliska »Allkonsten», i hvilken alla enskilda konster böra uppgå. Detta sålunda förkunnade ideal är ett egoistiskt, emedan det har kärnan af *hans* talang till medelpunkt och förutsättning; det är ett inskränkt, emedan det, med eller utan afsigt, ställer denna talangs gränser såsom konstens ändpunkter; det är ett omöjligt, emedan det förmätet ötverskrider gränserna för all konst. Betraktad uteslutande som konstnär, så är jemväl i hans senare verk hans utomordentligt rika och mångsidiga så väl dramatiska som musikaliska begåfning omisskänlig; men ingenstädes visar det sig tydligare, än just vid dessa produkter, hvilken skef ställning han i uppskattandet af desamma intar gent emot den öfriga verlden. Hvad som af publiken betecknas såsom olidligt eller konstnärligen meningslöst, eller afvisas som villfarelse, det bildar, enligt W., grundpelarne för hans system och hans konstverk. Häraf förklaras ock att, trots den mest spända uppmärksamhet, hvarmed offentligheten följde denne konstnärs idrotter, och trots de många efterbildningar hans verk föranledt, likväl en egentlig wagnersk skola i operakomposition icke är tillfinnandes.

Rienzi, *Den flygande holländaren*, *Lohengrin* och *Tannhäuser* hafva blifvit med bifall å svenska scenen uppförde samt der funnit hängifna och högt begåfvade tolkare.

Om vilkoren för blomstringen af vår nationella tonkonst.

II.

Vi återupptaga vår inledda betraktelse för att uppmärksamma några bland de å den fosterländskt-musikaliska odlingen, särskildt dess produktiva område, menligt verkande omständigheter, hvilkas undanrödjande torde visa sig vara ett bland de oundgängligaste vilkoren för hennes frigörelse.

Dessa omständigheter, hvarken få eller ringa, framställa sig för hvarje tänkande betraktelse sjelfmant; men de känslor, som dervid uppväckas, äro beroende af hvars och ens uppfattnings- och åskådningssätt. Ty vi må nu alla ha låtit oss förtäljas, och äfven sjelfva anat, konstens för menskligheten oändliga betydelse, såsom inseglet å dess andliga natur, såsom dess gudafångna adelsbref; — såsom gradmätare å fosterländsk odling, såsom den skönaste lyftning, vederqvickelse och förädling som någonsin blifvit åt jordevarelser beskärd: så kan dock frågas till huru stor del vi i allmänhet i vår verksamhet afse Menskligheten och Fosterlandet; om allas blickar ens förmå höja sig dit; eller om en synvidd, begränsad af fackintressen eller väntycken, öfverhufvud egnar sig för omfattande af annan sträfvan än den för egen framgång och välbefinnande. I det naturligtvis nekande svaret å begge sistnämnde frågor ligger hela förklaringen till den likgiltighet, ringaktning att icke säga apati, med hvilken stundom hos oss tonkonstens mest vitala intressen handläggas.

Denna åtskilliga våra styrande viljors afsmak för all sträfvan, afseende att för de begåfvade af den yngre musikaliska generationen bereda tillfälle till utbildning i teoretisk praktisk tonsättningskonst, att hos desse sålunda fri- och verkliggöra oändligt rika anlag och krafter, hvilka eljest för dem och för oss ohjelpligen gå förlorade — denna afsmak är *en* af de menligt verkande omständigheterna. En *annan* är den härigenom alstrade okunnigheten sjelf. Bevis på tillvaron af den förra lemnar det för sin upphofsman just hedrande projektet att enkom åt sådane musici upprätta ett stipendium, hvilka ville låta förbinda sig att *aldrig* komponera; vidare den låga, ignorerande ståndpunkt som kompositionsstudiet vid vårt konservatorium för närvarande intager: ett beklagligt förhållande, egnadt att totalt bortvända intresset från det, som vid hvarje dylik anstalt, såvidt man eljest vill bevara sitt anseende, ovilkorligen måste vara en hufvudsak; ändtligen bristen på statsunderstöd åt sträfsamma, gryende kompositionstalanger.

Den andra omständigheten, eller okunnighetens tillvaro ådagalägger ett yttrande af vår nuvarande erkändt främste komponist, då han vid ett tillfälle sade: »ja, se svenskarne fattas verkligen kunskap.» Den bevisas äfven af många svenska arbeten i koral- och i qvartettväg, hvilka ej sällan erbjuda en bedröflig anblick; af den ytterst ringa produktionen; af mången orgelspelares improvisationer; af modernitets-nit och glömska af store mästares

verk och föredömen; af musikförläggares ängsligt tysta grundsats: *non quomodo sed quo;* af den behändiga lättvindighet, med hvilken en mogen erfarenhets anspråk ibland affärdas, etc. etc.

Läsaren torde ha öfverseende med den mindre glada teckningen, samt vara öfvertygad det felet icke är vårt, då några ljusare färger härvidlag icke stått oss till buds.

En glädjande omständighet böra vi dock påpeka såsom fullkomligen karakteriserande för vårt musiklif, såsom bildande ett vackert drag i vårt nationallynne och på samma gång visar förträffligheten af vår stadga om näringsfrihet: vi mena fördelen för de musikindivider i vårt samhälle, hvilka i besittning af tonsättningskonstens hemligheter samt erforderlig talang, men af omsorger för lifsuppehället nekats att deraf draga fördel: att sådana, säga vi, förunnas en och annan liten extra förtjenst, genom att som elever i musikkomposition få emottaga en eller annan, saken varmt hängifven adept, och detta utan allt fästadt afseende å de ringa, humila yttre vilkor, hvarunder dessa herrar nödfallsprofessorer vanligen hemfallit; ty de må vara trumslagare eller korister, så är fördelen lika ögonskenlig: en inkomst för hvilken de vanligen ej kunna taxeras. Fogar så händelsen att betydande konstnärliga resultat på så sätt kunna ernås, hvarå prof verkligen äfven förekomma, så böra dessa våra moderna Sokrater minsann känna sig öfverlycklige.

Innan vi för denna gång nedlägga pennan, vilje vi fästa läsarens uppmärksamhet på ett ganska vigtigt vilkor för blomstringen af vår nationella tonkonst, hvilket står i försynens aldra närmaste skön att förverkliga, nemligen den fortfarande uppkomsten ibland oss af högtbegåfvade, ädla andar, hvilka ej blott undfått den intuitive tondiktarens sublima fallenhet, utan äfven viljekraft för hennes tillgodogörande och användning; ej blott snille eller hufvudets begåfning — en blixtrande ingifvelse, utan äfven innerlighet i känslan: hjertats skatt; med en karaktersstyrka, oböjlig som malmen i våra berg, bekämpande äfven de vidrigaste omständigheter: nöd, armod, ignorans, afund; skapande konstverk, egnade att hos nationen och menskligheten lifva och befästa tron på andens kraft — en tro, som om hon skulle svigta, gå för tidsmedvetandet förlorad, ögonblickligen läte oss, likt fordom en Petrus, nedsjunka i vågorna: — i hvilka vågor, det kunna vi ju lätt sjelfva ana.

Orfeus.

Punktlighet framför allt.

Westfalische Zeitung i Dortmund innehöll för några dagar sedan följande lilla, högst originella bit angående Operan derstädes och dess direktion: »En opera utan orkester — denna skräckbild upsteg i går afton i tydliga konturer för de besökande å operaföreställningen i Kühnska salen. På sjuslaget ljöd klockpinglet förkunnande »Friskyttens» början, kapellmästaren infinner sig punktligt vid sin notställare och rustar sig att gripa verket an. Redan ses han höja taktpinnen — då han kastar en stum blick åt alla sidor samt varsnar med förvåning att han befinner sig aldeles ensam på orkesterplatsen. Ensamheten kan under vissa omständigheter vara särdeles önskansvärd och angenäm, men då en opera skall begynna, är det icke bra att kapellmästaren är allena. Insigten härom gjorde sig för den förträfflige mannen ögonblickligen känbar, och blek af förfäran nedsteg han från den höga pallen, följd af galleriets hånskratt. Den ena minuten förgår efter den andra, ingen musiker synes till. Redan har den korta visaren å det ifrigt visiterade fickuret tillryggalagt halfva vägen från sjunde till åttonde timmen, redan börjar den otåligblifna söndagspubliken att exqvera ett allt mera tillväxande stampningstremulo — då ändtligen kontrabasen blir synlig och dess innehafvare öfveröses med en applådsalva, som aldrig ville taga slut. Gladare kan icke Wellington hafva helsat de anryckande preussarnes första bajonettspetsar vid Belle-Alliance, än den djupt rörde kapellmästaren denna stortå för det Giesenkirchen'ska kapellet. Andäktigt följde efter den ärevördige kontrabasen den muntre flöjten, det glada hornet, den mullrande pukan. Hvarje enskild innehafvare af dessa instrument måste under bifallsstorm göra ett formligt gatlopp, innan han uppnådde sin plats. Så lifligt och välförtjent bifall hade ännu aldrig hvarje särskild medlem af någon orkester skördat. Kl. half åtta skedde nu äfven det under, att mäster Giesenkirchen med de sina fanns på sin plats och att snart derpå de kära ljuden af instrumentens stämning smekte de väntande åhörarnes öron. Ett par minuter sednare och den herliga Ouvertyren till Friskytten begynte.

Musik och Teater.

Kongl. operan. Onsdagens repris af Marco Spada.

Opera-comique af Eugène Scribe.
Musiken af Auber.

Det kunde synas som om den librettoförfattare, hvilken af ett ämne, hvars hufvudfigur är tragisk, kan tillskapa en operacomique, väl mycket ostenterade med dödsförakt. Dock huru ofta hvila ej det dagliga lifvets förvecklingar på tragisk grund? Dessutom se vi här det tragiska förmildras, upptina, öfvergå från skugga till ljus genom af faderskärleken verkad lifskraftig handling.

Musiken, om ej i ursprunglig friskhet stående aldra främst bland de auberska mästerstyckena, förnekar dock icke sin härkomst; mången melodisk perla, mången finess i karakteristiken tillkännager med hvem vi ha att göra.

Utförandet särdeles tillfredsställande. Rolerna väl fördelade. Konstnärsparet Hr och Fru *Willman* uti hufvudpartierna tillkommo aftonens pris och publikens stormande bifall jemte inropningar. Med nöje hördes Hr *Sevôn* som franciskanermunken. Kören skötte sig väl och påpassligt.

Södra Teatern inledde det nya året med Bazin's omtyckta operett *Resan till China*, hvars libretto har den förtjensten att vara rolig utan att vara slipprig, och hvars musik lifvar och underhåller utan att förfalla till grofhet. Dessa egenskaper har också publiken genom sitt flitiga besök och rikliga bifall vetat uppskatta.

Nya Teatern utvecklar en större verksamhet än någonsin förut och tyckes så småningom ha kommit ifrån allt kostbart experimenterande. I år har den i så måtto tagit lofven af alla sina medtäflare, att det är den enda teater i Stockholm, som haft att bjuda sin publik på en nyårspjes, nemligen Lussigossarne. Flere nya och intressanta pjeser lära vara under inöfning.

I *Berns Salong* gafs den 4 d:s matinée af fröken Roos med biträde af flere framstående artister.

Blanchs Teater låtsas nu mera heta »Variété», men ännu har ingen kunnat derstädes upptäcka någon synnerlig »variation», vare sig beträffande prestanda eller de presterande.

Anekdot.

Joachim, violinisternas konung, åsåg en dag från sina fönster huruledes en mängd skridskogängare hvimlade derutanföre på den frusna floden. Snart fick han lust att sjelf deltaga i det upfriskande nöjet, oaktadt han ännu aldrig haft skridsko på fot. Han infann sig, banentreprenören knöt på honom skenorna, samt gaf honom nödig undervisning. Vid första försöket att gå, låg emellertid vår kung der vackert på isen, sprattlande och qvidande. »Jo jo men, tröstade honom hans mentor, entreprenören, ser ni, det här är nu inte så lätt som att spela fiol.»

Från utlandet.

Berlioz' opera, Prise de Troia (Trojas intagande), af hvilken två akter nyligen utförts i Paris å en *populär konsert*, lofordades i »Journal de Musique» på det mest ampelt vältaliga sätt.

Gounod har fulländat ett nytt arbete, ett *Miserere*, hvartill Lemoin förvärfvat sig förlagsrätten.

En ny komisk opera i tre akter, *Bianca* af Ignaz Brüll, uppfördes i slutet af förra året i Dresden med fullständig framgång. Partituret är hållet i en enkel, melodisk stil, hvilken, som vi känna, äfven utmärker *Guldkorset*.

Anton Rubinstein är i sin lyckas dagar. Efter den vackra framgången af hans *Nero* har hans andra nya Opera *le Démon* nyligen gjort stor lycka i Moskwa.

Som de dagliga tidningarne redan omnämnt, arbetar Verdi, Aidas frejdade kompositör, på en ny opera: *Othello*.

Rheinsche Sängerverein har utfäst ett pris af 1,500 mark för den bästa komposition för manskör och orkester. Arbetet måste fylla en afdelning i ett konsertprogram och dess utförande upptaga en tid af en half

Ur Op. Resan till Kina.

Andante. ♩ = 63. *François Bazin.*

p Ped. * Ped. * *p*

Ped. * Ped. * *f* Ped. * Ped. *p* * Ped. * *rit.*

Andantino. ♩ = 72.

p *c—r—e—s—c—e—n—d—o.* Ped. *f* *

Allegretto. ♩ = 104.

pp

Ped. * Ped. * Ped. * *tr*

Ped. * Ped. *poco piu lento.* *p* *

Ped.
cresc.
f
Ped. Ped. Ped. Ped. Ped. Ped.
p
♩= 108.

rit.

Moderato ♩ = 144.
p
p
p

Allegretto ♩ = 120.
p

8va
crescendo.

ff

loco.

till en hel timma. Till soli få äfven fruntimmersröster användas, men kören är dock hufvudsaken. Texten bör vara på tyska språket, valet af ämne eller författare är för öfrigt fritt. Det arbete, som vinner priset, förblifver komponistens egendom. Föreningen förbehåller sig dock rättighet att uppföra kompositionen första gången. Manuskript insändes i förseglad kuvert före den 15 instundande Februari till Herr *Otto Falkenberg i Coblenz.*

Aftäckandet af det monument som blifvit upprest åt Schumann i Bonn, har blifvit uppskjutet till nästa vår.

Man förbereder i Rom en stor musikfest till kompositören Palestrinas ära, med anledning af invigningen af det monument som åt honom uppföres i romerska musiksamfundets konsertsal i palatset Doria-Pamphili.

Organisatörerne för denna högtidlighet hafva utfärdat inbjudning till olika länders framstående komponister att för ändamålet skrifva ett stycke.

Bland musici, som man uppfordrat till täflan, märker man Ambrois Thomas och Charles Gounod för Frankrike, Liszt och Wagner för Tyskland.

Verdi har förbundit sig att lemna ett nytt *Pater noster.*

Ceremonien skall ega rum nästa Påsk.

Madame Favart, af *Offenbach*, spelades nyligen i London för 200:de gången!!

Om denne kompositörs nyaste operett, *La fille du tambour-major* (Regementstrumslagarens dotter), nyligen gifven i Paris å Foue Dramatique, heter det bland annat: »detta är då den produktive komponistens etthundrade partitur; men den outtröttlige rolighetsmakarens verv är ännu icke uttömd; han finner ännu genialiska effekter, sentimentala tokerier, lustiga refränger, oväntade rytmer, befängda upptåg, etc.

Le Billet de logement är en ny operett som blifvit uppförd i Paris. Musiken är af *Leon Vasseur*, texten af Burani och Boucheron. Den lär innehålla rätt vackra nummer.

Musikalisk humoresk.

Thalhofen är en tysk bondby, hvars innevånare, katoliker och musikamatörer, frampå höstsidan just ingenting stort ha att göra. Inträffar så »Jungfru Marie födelse», hvilken omständighet vanligen ger församlingens vördige lärare anledning att föranstalta om något rigtigt finfint i musikväg.

»Icke *Schiedermayer, Führer* och hvad de nu alla heta dessa messkomponister för bondgudar — nej Mozart med sin »Agnus-Messa», Haydn med sina stora »kyrkoverk» måste deran; ty blåser icke vår *Hofbauer* klarinett och vår *Stiedinger* trumpet, att icke tala om »lilla fröken Marie», som just nu är på herrgården och kan sjunga som en lärka, då hon sjunger som aldra vackrast. Hvad?! — När man har sådana krafter till sitt förfogande, skulle man kanske låta sjunga en futtig messa, som knappt hann begynna förrän den vore slut?»

»Löjligt! Sedan vår *Bogenberger* köpt sig en ny fiol för 11 kr. 73 öre är egentligen *Haydn* icke »vacker» nog för Thalhofen. Men man får inte ha allt för stora pretentioner: *Haydn* kan möjligtvis passera.»

En vacker dag förkunnades altså i Thalhofen »Nelson-Messan» till »Jungfru Marie födelse».

Vördig läraren menade qvällen före den stora kyrkomusikfesten: »Nåväl, ni tänker väl gå och höra på, huru *lilla fröken Marie* sjunger och huru *Bogenberger* stämmer in med sina saker; — en njutning, det vill jag lofva. — Kom bara dit!»

Jag kom alltså. Kyrkan var fullpackad, hela herrgården, alla honoratiores och jag. — En i sanning utvald publik.

Och så sutto vi der och väntade.

Den lilla ministranten pinglade. Kaplanen ämnade gå utur sakristian.

Då störtar en svettdrypande menniska med förvirrad blick in på pastorn och hviskar någonting, — kaplanen vinkar åt ministranten och båda begifva sig lugnt tillbaka till sakristian. — Qvalfull tystnad. —

I koret ett hemlighetsfullt mummel. Läraren, som under predikan stolt från sin höjd sett ned på mängden, är ej synlig. Något måste ha händt.

Har orgeln gått sönder? (I Thalhofen håller han neml. sällan). Har fröken Marie, enligt bruket hos konstnärinnor, blifvit illamående? Har pukslagaren, som väger 17 lispund, ändtligen träffats af det slag, som för honom dock ej lär uteblifva!» —

Så tänkte man hit och dit. Ändtligen löstes gåtan. Från koret ljöd ångestropet: »På värdshuset är han heller inte, denne *Bogenberger;* han sitter nog ner i någon »grop». Det utskickade budet hade i sin bestörtning glömt, hvad honom vederborde i Guds hus, och så gällt förkunnat sin Jobspost, att orsaken till dröjsmålet blef klar för hela publikum. —

Arme *Bogenberger!* — om du hade hört alla de titlar, som vid detta tillfälle gåfvos dig — hade du året om nödgats »klaga» för att åter reparera din argt skändade ära.

Alltså denne *Bogenberger*, Thalhofenboernas »Helmesberger», var icke en gång på värdshuset; han hade sjunkit än djupare. I en källaregrop! men hvar skall man då söka honom och hvad göra *utan Bogenberger?*

Härom måste läraren nog ha kommit på det klara, ty ånyo störtade den *förvirrade* in i sakristian — åter pinglade ministranten, och denna gång hann pastorn ostörd ända till altaret.

Orgeln preludierade . . . Man hörde några betydelsefulla knackningar på Dirigentpulpeten och så började det . . .

Ja — men — det der vill ju inte låta! Aha, du qvickhufvud till lärare — du har tänkt dig saken så der! Inte illa!

Af primstämman, *Bogenbergers* »solo» hördes aldrig en not. —

Det lät lite egendomligt, men hvad får man inte vänja sig vid här i lifvet. Kritiska öron hade ju ingen, och hvar en var glad att det då ändtligen hade börjat.

Och så till vida hade ju allting varit godt och väl.

Men så hände efter vid pass 20 takter af kyriet följande:

Man hörde kordörren knarrande öppnas och våldsamt tillslutas; man hörde ett stampande i koret, som om en kavallerihäst hölle på att excersera; man hörde midt i de andre tonerna en violin hänsynslöst stämma — a—e, a—d, d—g och så vidare — med grace, och så fick man då höra primstämman.

Messias var kommen — *Bogenberger*, som ingen kunde finna, hade infunnit sig sjelf. —

Hög tillfredsställelse lyste i mångas anleten.

Men denna försvann och ett visst förfäradt obehag intog dess plats.

»Men *den der* griper ju bredvid!» —

»Min Gud, i dag går det illa!» —

»Aj, aj! hvad det skär i hvartannat!»

Sådana kritiska anmärkningar blefvo högljudda.

Det stämde nemligen alls icke deruppe och med hvarje takt stämde det mindre och mindre, och det stämde slutligen *så* lite, att dirigenten midt uti en takt — just vid *Kyrie e* — fruktansvärdt knackade i sin pulpet och en partiel dödstystnad inträdde. Jag säger partiel dödstystnad, ty hjelten *Bogenberger* höll ännu inte opp; för honom måste knackas en andra gång ännu fruktansvärdare, då tystnade också han.

Jag vet icke om jag gjorde rätt, men under pausen lemnade jag kyrkan, och eftertänkte i stillhet inom mig sjelf, om detta verkligen var en njutning.

I hack och häl efter mig jagar *Bogenberger* ut ur templet. Han var blossande röd. Det var väl — inspirationens rodnad kan jag tänka.

I denna inspiration hade han fallit in 5 takter för tidigt och just derigenom åstadkommit väl mycken förvirring i den klara *Haydn*'ska tonbilden.

Kyrie Eleison!

Resignation.

Till himlarnes rymd, bland serafers chor,
I helig berusning
Jag rycktes. Vid toners susning
Från eolsharpor min ande for
Dithän, der de saligas hymner klinga
Och cheruber svinga.

Hvad gudafläkt kunde så röra en själ,
Att hänryckt hon höjdes
Dit upp mot sitt ursprung? Hvi röjdes
För dödliga ögons häpnad du väl,
O evighetsrymders hänförande hvimmel
I stjernkransad himmel?

Hvad strålfager bifrost slog luftig bro
Från skyn ner i gruset?
Hvad onämnbar makt kom ljuset
Att dallrande lösa hvart stoftband? O,
Hvad välde väl månd' så häntvinga anden
Mot anade stranden?

Min älskades blick uppslog himlens sal.
Nåväl: denna stråle,
Så skön att en gud kunnat småle,
Ej sänktes mot mig, nej, mot min rival:

Dock hänförd jag fann mig som engel vorden —
Han qvarblef på jorden!

Månn' afundens qval hinner himlarnes krets
Från sinliga verldar,
Stoftfjettrade nöjens härdar,
Der sällhet dör, då hon nått sin spets?
Nej, skaldens himmel är evig som Herran
Och stoftqvalet fjerran.

J. L.

Tonkonstens vänner uppmanas vänligen att verka för *Neckens* spridning.

Detta nummers musikafdelning innehåller ett potpourri af musiken till operetten »Resan till China», och hoppas vi dermed göra vår publik ett nöje, enär dessa lekande och lättspelta melodier blifvit mycket populära.

En "Impressarie".

Herr *öfverste Mapleson* är entreprenör för ett italienskt operasällskap. Obekant är i hvilken stats tjenst han förvärfvat sin militära rang. Under sistförflutna säsong gaf han med sitt sällskap representationer å *Her Majestys Theater* i London och öfvergick derifrån till New-York, hvarest han för närvarande vistas. Huruvida hans sällskap verkligen visar otillräckliga krafter och *derföre* icke gör lycka, kan tillfölje af otillförlitligheten hos dervarande press icke afgöras, men nog är han en »teaterdirektör med tusenfaldiga bekymmer», hvilket ger New-Yorker Figaro anledning till följande uppbyggliga betraktelse:

Huru vattnades det en icke i munnen då man i ungdomen hörde den sköna visan, hvari herrligheterna och fröjderna i påfvens och sultanens tillvaro så åskådligt och rörande skildras. Påfven fattas aldrig aflatspenningar, för hvilka han köper sig de raraste viner i flödande fullhet, och den i sus och dus lefvande sultan bor i ett stort slott fullt med undersköna qvinnor. Helt naturligt att man längtansfullt sneglade efter dessa herrligheter, vare sig nu att man erfor en större förkärlek för påfvens goda viner, eller en starkare längtan efter sultanens undersköna qvinnor. Ty att man möjligtvis samtidigt kunde tillfredsställa begge behofven, föll naturligtvis ingen in; att hysa så förmätna fordringar är man alltför beskedlig, så länge man ännu är så ung att man sjunger visan om påfven och sultan. Nu tillstår denna visas författare sjelf, att njutningen af alla dessa herrligheter förenade ej beskärts någon dödlig, och då han ej helt och hållet vill frånsäga sig hvarken godt vin eller bildsköna qvinnor, så kan han öfverhufvud ej inlåta sig på saken: han vill hvarken bli påfve eller sultan — ett beslut som vitnar om rätt mycket förstånd och om ännu mera sjelfbeherskning. Men man fråge blott dessa tusentals menniskor hvilka betecknas med namnet publik, och man skall med förvåning erfara, att trots Friedrich Schiller det dock gifves menniskor, för hvilka lifvets oblandade glädje icke allenast till någon del utan derhos äfven i fullt öfverflödande mått kredensas. Dessa öfverlyckliga dödlige äro *teaterdirektörerne*. Hvad påfven! Han får inte kyssa någon vacker flicka. Hvad Sultan! Förblir han koranen trogen kan han ej njuta några perlande vindroppar. Men teaterdirektören är, beträffande friheten och lägligheten att njuta, påfve och sultan i en person. Fråga blott folk och de skola nog granneligen berätta er det, förty de veta alltsammans mycket väl. Sålunda är teaterdirektören den lyckligaste menniska man kan tänka sig: hela hans lif är en oafbruten följd af njutningar. Han behöfver inte frånsäga sig något, han kan erhålla allt, hvarefter hans hjerta trängtar, förty en teater är nu den briljantaste och indrägtigaste affär som man kan föreställa sig; den afkastar verkligen hedniskt med pengar och för pengar får man icke blott socker, utan äfven dertill andra sötsaker som äro litet kostbarare och derföre ej kunna köpas hos hvarje kramhandlare. Teaterkassan är ju en i sanning outtömlig brunn, som ständigt qväller friskt, direktören behöfver alltså blott ogeneradt ösa derur, så snart hans hjerta trår efter något som för *kassa* kan fås.

Men han begagnar egentligen pengar blott i sällsyntaste fall, ty allt hvad som fröjdar menniskan har han ju i eget hus på lager, så att han blott behöfver utsträcka handen eller vinka med näsduken. Viner? Han vet till slut verkligen sjelf icke hvilken sort han ska ta till, ty alla zoners och länders utvaldaste drufsafter stå till hans förfogande och det är alltså minsann intet under, att han slutligen blir så öfvermätt på dessa herrligheter, att han blott för ombyte skull griper till ett glas öl eller en sup. Flickor? Du milde himmel! Då finner han sig i en verklig rikedomsängslan. Hans teater är ju egentligen ingenting annat än ett oerhördt harem, hvilket erbjuder honom ett urval bland Tysklands skönaste skådespelerskor, Italiens eldigaste sångerskor, Spaniens mest förföriska dansöser och Frankrikes pikantaste kankanöser — att nu alls icke tala om öfriga nationaliteter. Och alla dessa sköna lyda direktörens vink med en snabbhet, en glädtighet, en hänförelse som är riktigt rörande; deras enda tanke är ju blott dens lycka, åt hvilken de gifvit sig med lif och själ.

Få direktörer smak för en spirituell underhållning — och som bekant är det just det, som förskaffar dem högsta njutning, hvarefter de formligen trärgta, så att de aldrig någonsin kunna få nog deraf — så äga de resurser att tillfredsställa sin längtan, sådana som ingen af verldens monarker erbjudes, ithy att de spirituellaste och witzigaste damer, de mest underhållande och bildade herrar i dussintal ju finnas i deras omedelbara närhet. En vink af direktören, och komikern gör inför honom till hans egen förlustelse de befängdaste upptåg, sångerskan sjunger för honom sin mest himmelska aria, dansösen intjuser honom i ljuflig slummer och operettsångerskan uppiggar genom sina små skälmstycken på nytt hans förslappade njutningsförmåga. Kort och godt: det gifves alsingen önskan, vore hon än så djerf som en teaterdirektör behöfver hos sig lemna ouppfyld, ingen sinlig eller andlig njutning, vore hon än så utsökt och kostbar, som han behöfver försaka. Fråga folk bara och de skola säga er, att det just så förhåller sig; de hafva det från de säkraste källor.

(Forts.)

RÄTTELSER.

I n:o 1 står på 3:dje sidan, 28:de raden: *melodibildningens*, skall vara: melodibindningens. I musikstycket näst sista takten bortgår:

| 1:o |

EN god klarinettist

söker plats vid **orkester** inom hufvudstaden.

Närmare upplysningar lemnas af denna tidnings utgifvare, Direktör Alfr. Lundgren, som träffas alla dagar kl. 9—10 i sin bostad N:o 9 Urvädersgränd.

Anställning önskas af en VIOLINIST (secund-viol). Svar mottages af tidningens utgifvare.

BOKSAMLINGAR

större och mindre uppköpas till högsta pris uti

KLEMMINGS ANTIQVARIAT

6 Malmtorgsgatan 6.

STOCKHOLM.

JULIUS HAINAUERS

KONGL. HOFMUSIKHANDEL

I DRESDEN

rekommenderar sitt lager af nya och billiga musikalier.